

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПНУ
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Херсонський державний університет**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ І
ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ
ПРОСТОРІ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції**

15 листопада 2024 року

МУКАЧЕВО

УДК 373.2(063)

А 43

Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі: збірник тез доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 15 листопада 2024 р., Мукачєво / Ред.кол.: Фенцик О.М. (гол.ред.) та ін. – Мукачєво : МДУ, 2024. –355 с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 9 від 21 листопада 2024 р.)**

Рецензенти:

Бондар Т.І. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

Фізеші О.Й. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

У збірнику вміщено тези доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі». Учасники конференції розкривають проблеми педагогічної освіти та розвитку особистості, використання новітніх технологій та інновацій в освіті, виховання особистості в контексті сучасної освітньої парадигми, особливості психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців до реалізації завдань компетентнісного підходу в освітньому процесі, дидактико-методичного супроводу компетентнісно орієнтованого навчання у початковій школі, сучасного стану та перспективи розвитку дошкільної освіти в Україні, теорії і практики управління освітою, історії педагогіки.

Видання призначено для науковців, викладачів, аспірантів, студентів педагогічних навчальних закладів, працівників системи освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Редакційна колегія:

Фенцик Оксана Миколаївна – в.о.зав.кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, кандидат педагогічних наук, доцент, Мукачівський державний університет.

Атрощенко Т.О. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

Добош Олена Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Дудаш О.С. – доктор філософії з педагогічних наук, ст.викладач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Пинзеник Олена Мафтеївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Швардак Маріанна Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

<i>Тетяна Альохіна, Катерина Малиш</i> ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ: ПОГЛЯД НА ЕФЕКТИВНІСТЬ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	50
<i>Олена Анісімова</i> ПЕДАГОГІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНТЕРАКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ВИКЛАДАЧЕМ ТА ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ	55
<i>Єва Біску, Маріанна Швардак</i> ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЇ LEGO У НАВЧАННІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	60
<i>Надія Брижак, Вікторія Турянця</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ФЕНОМЕНУ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	64
<i>Людмила Буцко, Тетяна Мочан</i> РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ	66
<i>Владислав Власенко, Катерина Мовчан</i> РОЛЬ БІБЛІОТЕК У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	69
<i>Юлія Дзень</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АНГЛОМОВНОЇ АГРОТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	72
<i>Вікторія Іванова, Оксана Вегеш</i> БІЗБОРД ЯК ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ КОГНІТИВНИХ ПРОЦЕСІВ У ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ	75
<i>Євгенія Кампов, Маріанна Швардак</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ НА ЗАСАДАХ ІНТЕГРОВАНОГО ПІДХОДУ	79
<i>Марина Куштан, Маріанна Швардак</i> ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ВЕБКВЕСТУ	82
<i>Мирослава Метеньканич, Маріанна Горват</i> ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	86
<i>Емілія Пацкань, Тетяна Мочан</i> РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ	90
<i>Анна Петрова</i> ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ	92
<i>Людмила Прилуцька</i> ФОТОКВЕСТИ ЯК МОТИВАТОР ФОРМУВАННЯ	96

новоутворення педагогічної науки є результатом існуючих протиріч між інноваційною практикою та консервативними формами освіти, які не відповідають вимогам часу [4, с.110].

Отже, на основі вищезазначеного, інноваційне середовище у початковій школі розуміємо як динамічне, творче та розвивальне освітнє середовище, спрямоване на формування в молодших школярів ключових компетентностей. Воно передбачає використання новітніх технологій, інтерактивних методів навчання, а також створення умов для самостійного дослідження і творчості учнів. Основними характеристиками інноваційного середовища у початковій школі виокремлюємо: орієнтацію на учня, активне навчання, використання новітніх інформаційних технологій, міждисциплінарний підхід у набутті знань, творчість та інновації, командна робота, відкритість для змін.

Список використаних джерел:

1. Каташов А.І. Педагогічні основи розвитку інноваційного освітнього середовища сучасного ліцею: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Луганськ, 2001. 20 с.
2. Побережець О. Інноваційне освітнє середовище як інтегральний засіб професійного розвитку педагога НУШ. URL: https://znayshov.com/News/Details/naukovo-metodychnyi_visnyk_58
3. Стрільчик Г. Нова українська школа у вимірі інноваційних освітніх практик. Нова педагогічна думка, 2024. №1(117). С.28-33.
4. Шапран О.І., Шапран Ю.П. Створення інноваційного освітнього середовища в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя. URL: <http://www.Sport pedagogy.org.ua/html/journal/2010-09/10soitpt.pdf>

Людмила Буцко

спеціальність 013 Початкова освіта
другий (магістерський) рівень вищої освіти
Мукачівський державний університет

Тетяна Мочан

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ

Розвиток пізнавального інтересу у молодших школярів є одним із ключових завдань сучасної педагогіки, адже саме в цьому віці формується

основа для подальшого пізнавального розвитку особистості. Пізнавальний інтерес є складним і багатовимірним феноменом, що визначає активність дитини в процесі навчання. Він виступає важливим компонентом мотивації, який спонукає учнів до пошуку нових знань і способів їх застосування. Важливим інструментом для активізації пізнавального інтересу молодших школярів є проблемне навчання, яке надає можливість поєднувати теоретичні знання з їх практичним застосуванням [1].

Проблемне навчання передбачає створення педагогом спеціальних ситуацій, у яких учні стикаються із завданнями, для розв'язання яких необхідно знайти нові знання, аналізувати інформацію, робити висновки і перевіряти їх на практиці. У контексті молодшої школи цей метод має особливе значення, оскільки дозволяє формувати активну позицію учня щодо навчання, розвивати його допитливість і вміння критично мислити. Завдяки проблемному навчанню діти залучаються до творчого процесу, де вони можуть застосовувати знання з різних предметів, шукати відповіді на відкриті питання, розвивати навички співпраці та взаємодії [4].

Розглядаючи механізми розвитку пізнавального інтересу через проблемне навчання, слід наголосити на декількох аспектах. По-перше, важливим є створення ситуацій, які викликають інтелектуальне утруднення. Така ситуація стимулює учнів до активного пошуку шляхів розв'язання завдання, що, у свою чергу, активізує їхню пізнавальну активність. Наприклад, на уроках природознавства можна запропонувати учням дослідити, чому рослини ростуть у різних умовах, або на уроках математики поставити задачу, яка не має очевидного розв'язання, але вимагає від дітей глибшого аналізу [2].

По-друге, важливо забезпечити активну участь дітей у процесі пошуку знань. Це може бути реалізовано через організацію групових чи індивідуальних дослідницьких проєктів, що стимулюють учнів до самостійного відкриття знань. У ході таких проєктів діти навчаються формулювати гіпотези, перевіряти їх і презентувати результати своєї роботи. Наприклад, при вивченні теми "Вода у

природі" учні можуть досліджувати властивості води, її агрегатні стани та значення для живих організмів, виконуючи експерименти та спостереження.

По-третє, значущим є створення атмосфери успіху, яка мотивує учнів до подальшої пізнавальної діяльності [3]. Діти молодшого шкільного віку потребують позитивної оцінки своїх зусиль, що сприяє формуванню впевненості у власних можливостях. Учитель має підтримувати ініціативу учнів, заохочувати їхні питання і демонструвати, що їхні ідеї мають цінність.

Ефективність використання проблемного навчання у початковій школі також залежить від методів, які застосовує педагог. Серед них можна виділити методи постановки проблемних питань, створення проблемних ситуацій, організацію дискусій і дебатів, застосування інтерактивних технологій. Наприклад, використання мультимедійних матеріалів або інтерактивних ігор може значно підвищити зацікавленість учнів і створити сприятливе середовище для вирішення проблемних завдань.

Особливої уваги заслуговує роль учителя у проблемному навчанні. Він виступає не лише як носій знань, але й як організатор процесу навчання, який спрямовує учнів на самостійний пошук відповідей. Учитель має бути готовим до активного діалогу, вміти ставити запитання, які спонукають до мислення, і створювати умови, що стимулюють творчість [4].

На основі аналізу педагогічного досвіду можна зробити висновок, що впровадження проблемного навчання сприяє розвитку ключових компетентностей молодших школярів, зокрема вміння вчитися, критичного мислення, креативності та комунікації. Завдяки цьому методу діти не лише засвоюють знання, але й набувають навичок, необхідних для їх практичного застосування в реальному житті.

Таким чином, проблемне навчання є ефективним засобом розвитку пізнавального інтересу у молодших школярів. Воно сприяє формуванню активної позиції дитини щодо навчання, розвиває її допитливість, критичне мислення та здатність до творчого вирішення завдань. Для успішного впровадження цього методу необхідно враховувати індивідуальні особливості

учнів, забезпечувати підтримку та мотивацію, а також використовувати сучасні технології й інтерактивні методики.

Список використаних джерел:

1. Гончарук К. О. Формування пізнавального інтересу молодших школярів засобами інтерактивного навчання. *Освіта і наука*. 2021. №1.
2. Коткова К. Г. Особливості проблемного навчання молодших школярів. *Початкова освіта: історія, проблеми, перспективи. Збірник матеріалів II-ї Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Ніжин, 21 жовтня 2021 року*. Укладачі: Т.В.Гордієнко, Н.М.Демченко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2021.. 2021. С.91-92.
3. Назарець Л.М. Формування пізнавального інтересу учнів. *Обдарована дитина*. 2009. № 4. С. 61 -65.
4. Топузов О. Реалізація проблемного підходу на уроках Рідна школа. 2005. № 12. С. 28-30.

Владислав Власенко

спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа»
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти,
Мукачівський державний університет

Катерина Мовчан

директор наукової бібліотеки МДУ, старший викладач
Мукачівський державний університет

РОЛЬ БІБЛІОТЕК У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

У сучасному світі конкурентоспроможність фахівця визначається його здатністю адаптуватися до швидких змін на ринку праці, постійно вдосконалюючи свої навички та здобуваючи нові знання. У цьому процесі важливу роль відіграють бібліотеки, які стають не лише сховищами знань, а й активними учасниками навчального, наукового й професійного розвитку. Вони сприяють розвитку інформаційної культури, доступу до сучасних ресурсів і технологій, що допомагає формувати фахівців, здатних успішно конкурувати на ринку праці.

Бібліотеки відіграють ключову роль у підготовці конкурентоспроможних фахівців через забезпечення доступу до широкого спектру інформаційних ресурсів, серед яких: наукові бази даних та електронні ресурси, що дозволяють студентам і працівникам отримувати актуальні знання у своїй галузі; електронні книги, статті та періодичні видання; інтерактивні платформи та онлайн-курси.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>